

O'QUVCHILARNING TEXNIK IJODKORLIGINI RIVOJLANTIRISH

*Abdupattoyeva Nazokat Baxtiyorjon qizi,
Qayumova Mushtariy Baxtiyorjon qizi,
Andijon davlat pedagogika instituti
Aniq fanlar fakulteti texnologik ta'lim yo'nalishi
301-guruh talabalari
Zuhriddinova Nilufar Nusrat qizi
Fizika va texnologiya kafedrası,
texnologiya fani o'qituvchisi*

ANNOTATSIYA

Ushbu tezisda o'quvchilarning texnik ijodkorligini rivojlantirish, texnik ijodkorlikning rivojlanishi, o'quvchilarning texnik ijodkorligini tashkiliy tizimi o'quvchilar texnik ijodkorligi mazmunini rivojlantirishning asosiy yo'nalishlari haqida so'z yuritiladi.

Kalit so'zlar: texnik ijodkorlik, axborot, texnika, yangi axborot texnologiyalari, kompyuter.

АННОТАЦИЯ

В данной дипломной работе говорится о развитии технического творчества студентов, развитии технического творчества, системе организации технического творчества студентов, основных направлениях развития содержания технического творчества студентов.

Ключевые слова: техническое творчество, информация, технологии, новые информационные технологии, компьютер.

ANNOTATION

This thesis discusses the development of technical creativity of students, the development of technical creativity, the organizational system of technical creativity of students, the main directions of developing the content of technical creativity of students.

Keywords: technical creativity, information, technology, new information technologies, computer.

Bizning asrimiz fan-texnika yutuqlarining mislsiz darajada taraqqiy etishi, hamda bu taraqqiyot natijalarining oddiy insonlar hayotiga juda qisqa muddatlarda keng kirib kelayotganligi bilan tavsiflanadi. Mana shunday taraqqiyot omillaridan biri bu shubhasiz yangi axborot texnologiyalaridir. Bugungi kunda hayotimizning hech bir sohasini, jumladan ta'lim tizimini ham yangi axborot texnologiyalari hamda uning asosi bo'lgan kompyuterlarsiz tasavvur etib bo'lmaydi.

Axborotlarni qabul qilish, qayta ishlash va yangi axborotni yaratish bilan shug'ullanuvchi texnologiyalarni kompyuterlar asosida joriy etish, ya'ni belgilangan faoliyat turini amalga oshiruvchi kompyuter va unda joriy etilgan dasturiy ta'minotni yuritish majmuasi yangi axborot texnologiyasi deb yuritiladi. Axborotlar davri hisoblangan bugungi kunda tarixda birinchi marotaba insoniyat faoliyatining ko'plab sohalari moddiy buyumlar bilan emas, balki axborotlarni qayta ishlash bilan bog'liq bo'lmoqda. Shu sababli, bugungi kunda yoshlarni axborot davrida yashash va ishlashga o'rgatish, ularda axborotlarni yig'ish, tartib va tahlil qilish, uni uzatish ko'nikmalarini shakllantirish muhim ahamiyat kasb etadi.

O'quvchilarning texnik ijodkorligi oldingi vaqtlarda individual xarakterga ega bo'lgan. Maktabdan tashqari ishlar, texnik ijodkorlik to'garaklari umuman bo'lmagan. O'quvchilarni qiziqtirgan ijodiy faoliyat turlari bilan o'z xohish irodasi bilan uyda shug'ullanganlar. O'smirlarning texnik ijodkorligi faoliyati bilan shug'ullanishni boshlanishi sobiq ittifoq tuzumi davriga mos keladi. O'quvchi va yoshlar texnik ijodkorlik faoliyatini quyidagi bosqichlarga ajratish mumkin:

Birinchi 1920-yili mehnat maktabini paydo bo'lishi, yoshlarni pioner tashkilotini tashkil qilinishi 1923-yili mamlakatni industrilashtirish.

Ilmiy texnik taraqqiyotni ommaviy tashviqot qilish 1926-yili asosida maktabdan tashqari ishlarni tashkil qilishning yangi shakllarini topish

1932-yili ulug' vatan urushi boshlanishi yillarida o'quvchilarning zaruriy ishlab chiqarish ko'nikmalarini egallash davri;

Ulug' vatan urushining oxirgi yillarida ko'p ishlab chiqarish ustaxonalarini qisqartirish;

Politexnik ta'lim va o'quv ustaxonalarini tashkil qilinishi texnika bo'yicha maktabdan tashqari ishlarni tashkil qilinishga sabab bo'ladi.

Xalq ta'limini rivojlantirish va maktab bilan hayotni o'zaro aloqasini mustahkamlashga qaratilgan qonun asosida yanada takomillashtirildi. 1960-yillari o'quvchilarning ixtirochilik va ratsionalizatorlik bo'yicha maktab va maktabdan tashqari tashkilotlarning ko'rigi o'tkazilishi munosabati bilan (1967 yil) yoshlarning ilmiy-texnik ijodkorligi ko'riklarida ishtirok etish (1975 yil) yoshlarning ilmiy - texnikaviy ijodkorligining yagona davlat tizimining paydo bo'lishi (1980 yil) bosqichlari mavjud.

O'quvchilarning texnik ijodkorligini tashkiliy tizimi juda ko'p qirrali. Hozirgi kunda bolalar va yoshlar ijodiy faoliyati bilan har xil vazirliklar xalq ta'limi xodimlari, kasaba uyushmasi, Kamolot jamg'armasi, Vatanparvar tashkiloti va boshqalar shug'ullanadilar. Bolalar va yoshlarning ommaviy ravishda ijodiy faoliyat bilan shug'ullanishida umumiy o'rta ta'lim maktabi, akademik litsey, kasb-hunar kollejlari, markazlar va maktabdan tashqari muassasalar (yosh texniklar markazi, uylari, o'quvchilar markazlari, yosh texniklar klubi, madaniyat markazi, madaniyat va texnika

markazi) shugʻullanadi.

Texnik ijodkorligining mazmuni oʻquvchilarning yoshlariga qarab tanlanadi. I-IV elementar bilimlarga, V-IX sinflar asosiy chuqur texnik tayyorgarlikka ega boʻlgan bilimlar shakllantiriladi. Egallangan bilimlar va asosiy koʻnikmalariga tayangan holda oʻquvchilarning texnik ijodkorligi mazmuni kengayib boradi. Kasb-hunar kollejlari oʻquvchilar tanlagan kasbi boʻyicha ixtirochilik va ratsionalizatorlik faoliyatlarida ishtirok etadilar. Bunda ular texnik, texnologiya, ishlab chiqarishni tashkil qilish boʻyicha ilmiy tekshirish, konstruktorlik ishlarni amalga oshirishda xizmat qiladilar.

Bular oʻz navbatida, oʻquvchilarning koʻplab qobiliyatlarini, shu jumladan, ijodkorlik qobiliyatlarini rivojlantirishda ham muhim asos vazifasini oʻtaydi, chunki har qanday yangi gʻoyani taklif qilishdan ilgari qaralayotgan sohani batafsil oʻrganib chiqish, yangi axborotlarni topish va uni tavsiya etilayotgan yechim bilan bogʻlashni oʻrganish lozim boʻladi. Bu vazifalarni amalga oshirish uchun boʻlsa, albatta oddiy inson xotirasida saqlab boʻlmaydigan darajada katta hajmdagi axborotlarni qayta ishlash talab etiladi. Yangi axborot texnologiyalari imkoniyatlari ushbu muammoni avtomatlashgan oʻquv-axborot tizimlari, bilimlar banki va maʼlumotlar banklari vositasida oson va samarali hal qilish imkoniyatlarini yaratadi. Shu munosabat bilan keyingi paytda respublikamizda bu sohaga eʼtibor kuchayib bormoqda, keyingi besh yil mobaynida mavjud kompyuterlar parki boʻyicha vatanimiz jahon koʻrsatgichlariga yaqinlashib qoldi. Biroq, taʼlim jarayonida zamonaviy axborot texnikalarini, jumladan shaxsiy kompyuterlarning qoʻllanishi uchun zarur nazariy va amaliy, ilmiy-uslubiy asoslarning ishlab chiqilmaganligi ayniqsa ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirish bilan bogʻliq qator muammolarni keltirib chiqarmoqda.

XULOSA. Texnik ijodkorlikni amalga oshirishda kompyuterlarni qoʻllashning shakl va usullarini belgilashda, avvalo ular yordamida oʻquvchilarning ijod qilishni emas, balki yangi texnik yechimni yaratishdagi axborotlarga boʻlgan ehtiyojini qondirishi va uni amalga oshirishning samarali yoʻllarini ishlab chiqishda foydalanishini eʼtiborga olish lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. “Ixtirolar, foydali modellar va sanoat namunalari” toʻgʻrisidagi qonun. //Oʻzbekiston ixtirochilar va ratsionalizatorlar jamiyatining Respublika Kengashi. Rasmiy xujjatlar toʻplami. № 2.-T.,1994 . 4-28 b.
2. Turaqulov X.A., Sharipov Sh.S. Talabalar ixtirochilik ijodkorligini rivojlantirish . metodiy tavsiyanoma. - Jizzax, 1998. 36 b.
3. Andrianov P.N. Maktab oʻquvchilari texnik ijodkorligini rivojlantirish // Oʻquvchilarning texnik ijodkorligi. Tuzuvchi P.N.Andrianov. - T .:”Oʻqituvchi”, 1989.128 b.